

GKL SPLIT I HRVATSKI DOM SPLIT, "KARNEVAL ŽIVOTINJA"

Ćelava predstava kojoj nitko neće moći odoljeti

Predstava 'Karneval životinja' namijenjena je djeci od 3+ godina, ali i svima koji žele pogledati jednu 'ćelavu režiju' na kojoj će se dobro nasmijati i u potpunosti prepustiti moći kazališta i ljepoti umjetnosti

Objavljeno: 2.5.2024 10:37:10 AM

Izvor: kritikaz.com
Autor: Ana Matijević

"Karneval životinja" / Jelena Popić

Prije nekih godinu dana prisustvovala sam seminaru na kojem su sudjelovale sve (ili većina) kulturnih institucija grada Splita, koje su se složile oko zajedničke ideje razvoja repertoara i suradnje, uz one već postojeće. Bila sam malo skeptična, naslušala sam se već svakakvih obećanja, ali **Hrvatski dom Split i Gradsko kazalište lutaka Split** zadano su obećanje 30. siječnja i ispunili.

Kako „neozbiljnom“ glazbom uz glumu privući najmlađe u kazalište zna dramaturg i redatelj **Siniša Novković**. S obzirom da ovo nije prva Novkovićeva režija, možemo pretpostaviti što nas čeka sljedećih 45 minuta nakon što krene predstava. Red smijeha, red uživanja i na kraju veliki pljesak. Ni na premijernoj izvedbi se nije dogodila iznimka. Toliko jednostavna predstava, ispunjena ljubavlju prema umjetnosti i likovnosti, bojama i neizostavnom dijelu – glazbi.

Predstave o kojima sam ranije pisala u sebi su svakako imale stavku o glazbi kao neizostavnom dijelu predstave, ali nisam baš bila impresionirana njihovom izvedbom. Više su bile balans naspram naratorskih dijelova, razbijanja monotonije i održavanja ritma. U ovom slučaju situacija je obrnuta. Glazba je osnovna okosnica, ali ne previše primjetna, baš onoliko koliko je dovoljno da drži priču na okupu, da poveže sva osjetila u jednu cjelinu. Vjerujem da je to ono što se i pokušavalo postići ovom predstavom. Kako mala uha naučiti da klasična glazba nije strašna, da se i u njoj može uživati i tako od malih nogu razvijati ljubav prema glazbi? Jednostavno, uz samu igru ostavite dovoljno prostora glazbi koja će biti toliko fina i neprimjetna da će samo produbiti doživljaj. Kako to izvesti zna pijanist **Tonči Tranfić** koji se toliko dobro povezoao s glumcima da se vidjelo na njemu kako uz sviranje uživa i u glumi.

Camille Saint-Saëns (19./20.st) francuski skladatelj, dirigent i pijanist za života zabranjuje izvođenje **Karnevala životinja** (kako ga ne bi smatrali skladateljem „neozbiljne“ glazbe), ali karma je odmah uplela svoje prste i on je baš zbog tog djela postao poznat. Poslije se djelo koristilo u mnogim dokumentarnim, kazališnim i lutkarskim produkcijama, a pjesnik Ogden Nash prvi je 1949. osmislio niz humorističnih stihova koji su poslužili kao uvod u svaki stavak. Slijedom te ideje, Siniša Novković na samom uvodu objašnjava važnost kazališta, ali i same umjetnosti.

Splitska publika kao da se iznova odgaja i otkriva važnost kazališta, i dobro da je tako jer ipak na mladima svijet ostaje. Sličnost tema nalazimo i u najdugovječnijoj predstavi Vanče Kljakovića postavljenoj još 1982. godine koju je Jasen Boko dramaturgizirao po motivima djela Karela Čapeka *Kako nastaje predstava*, a koja je doživjela preko 600 igranja. Bez obzira koliko puta postavljali predstavu i na koji način, jedna od njenih najvažnijih funkcija je da zainteresira buduće generacije da od malih nogu odlaze u kazalište i zavole umjetnost te da je prihvate kao sastavni dio života. Novković koristi osnovne glumačke alate kako bi najmlađima predstavio kazališnu umjetnost, ali i dokazao jednostavne kazališne postulate; odjenite se u crno, budite izražajni, pustite mašti na volju i imate predstavu kojoj nitko neće moći odoljeti. Ukoliko se ti glumci zovu **Justina Vojaković-Fingler, Sanja Crljen, Franjo Đaković i Stipe Gugić**, samo nebo vam je granica.

Vojaković-Fingler je završila osječku akademiju pa joj je lutkarstvo prirodni habitus uz izražajni scenski pokret. Đaković posjeduje dječju zaigranost pa lako uvuče gledatelja u svoju igru, rušeći bez problema granice četvrtog zida. Sanja Crljen je lako prelazila preko

transformacije različitih uloga, dok je Stipe Gugić također osječki đak koji ima izrazito živ scenski nastup. Iako mlad i na samom početku glumačkog rasta, svi smo ga zapazili posebno u ulozi Aarona u predstavi *Alo, to sam ja*.

Oblikovanje svjetla je majstorski (kao i uvijek) odradio **Lucijan Roki**. **Sanja Obradović** je zaslužna za kostime koji su minimalistički, ali dovoljno maštoviti kako bi djeca bez problema povezala vizualno s jezičnim izričajem. **Tina Vukasović Đaković** scenografiji, rekvizitima i lutkama daje humorističnu notu, što predstavi daje dodatnu dimenziju opet prilagođenosti dječjem uzrastu, ali i vedrom tonu cjelokupne predstave koja navedenim poprima šarolikost vizualnog identiteta predstave.

U svom tom šarenilu preko pozornice prešao je Kraljevski marš lava u kojemu je kroz glumački izraz prilagođen odraslim gledateljima prikazan ljubavni lavovski trokut s tragičnim krajem. Sve je osmišljeno u vidu pantomime (kao crno-bijeli film) s naglašenom glazbenom podlogom. Kokoš i pijetao izrazom su puno bliži dječjim publikama jer su uz kostim (rekvizit kape u obliku kokoši) scenskim pokretom predstavljali različite karaktere tih životinja; od pijetla koji dominira u kokošinjcu do kokoši koja sve iritira svojom pojavom. Antilopa donosi „brzinski“ neverbalni suvremeni fizički teatar u kojemu junakinja većinu svog života juri u pokušaju da ne bude plijen. Kornjače (predstavljene pojavom Nindža Kornjača – humoristični element koji ide u prilog djeci) oblikovane su kroz operno pjevanje te se povlači paralela između sporosti njihova kretanja i opernog pjevanja koje je naglašeno povišenim razvučenim tonovima.

U sceni sa slonovima obični plišanci postaju lutke koje predstavljaju snažne, pomalo nezgrapne životinje. Avijarij predstavlja teatar sjena kao zatvoreni prostor po kojem lete ptice, dok je Akvarij predstavljen uz pomoć projekcijskog platna te predstavlja filmski medij, već udomaćen u suvremenom kazalištu. Fosili se na sceni oblikuju kroz mjuzikl (kostim dinosaura – jako maštovita i „otkačena“ ideja) dok je u pozadini također filmsko platno s kometom koji se bliži Zemlji. Labudovi, naravno, predstavljaju balet, nalazeći se na glavama glumaca (opet humoristični detalj koji podcrtava određeni lik). Humor se postiže i ulogama baletana koji se nikako ne mogu stopiti s kostimom (uskim hlačama) koji svaki pokret prenaglašavaju. Nažalost, sam kraj predstave djeluje malo pretjerano ubrzano, nedovršeno i ostavlja gledatelja zatečenim.

Da predstavu možemo promatrati na više razina, dokaz je i sam verbalni sloj. Ono što najmlađi neće uočiti ismijavanje je ljudskih poroka kroz likove životinja, i to je ono što mi se posebno svidjelo u djelu. Uvijek je Novković taj „odrasli“ kritički sloj znao fino utkati u svoje predstave, ali na ovoj si je dao posebno oduška. Čak ni on sam nije ostao pošteđen vlastite ironije pa u jednom trenutku jedan od likova kaže kako nam za predstavu nije potreban ni redatelj (kao u ovoj predstavi jer je i on glumac po zanimanju) i naziva režiju „ćelavom režijom“ (aludirajući na svoju frizuru). Uvijek pazeći da nekoga ne uvrijedi, izrugujući se i svojim manama, Novković kao da nam želi reći: „Ljudi, smijte se, kome ćemo ako ne sebi!“.

Dakle, predstava je namijenjena djeci od 3+ godina, ali i svima koji žele pogledati jednu „ćelavu režiju“ na kojoj će se dobro nasmijati i u potpunosti prepustiti moći kazališta i ljepoti umjetnosti. Odličan koprodukcijski projekt Hrvatskog doma Split i Gradskog kazališta lutaka Split za koji vjerujem da će zaživjeti i uz njega mnogi otkriti ljepotu svih umjetnosti.